

02.03.2021

Asian tunnus 2870/2020
Julkinen**Eduskunnan valtionvarainvaliokunnalle**
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Viite: Valtionvarainvaliokunnan asiantuntijakuuleminen torstaina 4.3.2021 klo 11.00

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin asiantuntijalausunto HE 241/2020 vp

Kiitämme mahdollisuudesta tulla kuulluksi valtiovarainvaliokunnassa. Nostamme tässä lausunnossamme esille Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ja Tampereen yliopistollisen sairaalan palvelukokonaisuuden kannalta merkittäviä asioita. Pyydämme, että hallituksen esitystä on näiltä osin mahdollista muuttaa.

Valtion voimakas ohjaus rahoituksen määrittelyn kautta rajoittaa valtuuston päätösvaltaa

Vaikka lakiesityksen mukaan valtion antama rahoitus on yleiskatteista, on lakiesityksessä myös tunnustettu, että valtion mahdollisuutta ohjata hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystoimea ehdotetaan vahvistettavaksi. Lakiesityksen mukaan ohjaus olisi etenkin strategista. Kuitenkin varsinkin investointien toteuttaminen on hyvin tiukasti valtion ohjattavissa lakiesityksessä mainittujen lainanottovaltuuksien ja takauksien kautta. Tämä rajoittaa huomattavasti vaaleilla valitun valtuuston päätösvaltaa.

Hyvinvointialueille esitetyt lainanottovaltuudet vaarantavat välttämättömien sairaalahankkeiden toteuttamisen

Lakiesityksen mukaan hyvinvointialueilla ei olisi lähtökohtaisesti oikeutta ottaa pitkäaikaista lainaa. Hyvinvointialue voisi kuitenkin ottaa valtioneuvoston myöntämän lainanottovaltuuden puitteissa pitkäaikaista lainaa investointien rahoittamiseksi.

Lakiesityksen kokonaisrahoitus hyvinvointialueille on hyvin tiukka. Niinpä hyvinvointialueet eivät pysty omalla tulorahoituksellaan rahoittamaan kuin osan korvausinvestoinneistaan. Uusinvestointeja ja suuria sairaalarakennusten peruskorjaushankkeita ei tulorahoituksella pystytä rahoittamaan. Pitkäaikainen laina on käytännössä ainoa mahdollisuus rahoittaa em. hankkeita.

Valtioneuvoston lakiesityksessä esitetty lainanottovaltuuden määrittely perustuu laskennalliseen lainanhoitokatteeseen, jossa laskennallinen lainan lyhennysaika olisi 10 vuotta. Nykyiset sairaalainvestoinnit on rahoitettu pääasiassa pitkäaikaisilla 20-30 vuoden lainoilla. Niinpä myös laskennallisen lainanhoitokatteen lyhennysaika tulisi määrittää 25 vuodeksi.

Raja olisi silti erittäin tiukka. Esimerkiksi Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ei pystyisi em. kriteereillä nostamaan lainkaan enää pitkäaikaista lainaa, koska olemme käyttäneet lainarahoitusta jo viime vuosina tehtyjen sairaalahankkeiden rahoitukseen. Silti koko sairaala-alueemme uudistamisen loppuosan kustannusarvio on tällä hetkellä noin miljardi euroa. Lakiesityksen kriteereillä siihen ei olisi siis mahdollista käyttää lainkaan

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pirkanmaan sairaanhoitopiiri 02.03.2021 klo 12:24. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Teiskontie 35, PL 2000, 33521 Tampere, puh. 03 311 611, etunimi.sukunimi@pshp.fi, www.pshp.fi

lainarahoitusta, eikä pelkällä tulorahoituksella tämän mittakaavan hanketta voisi toteuttaa. Lisäksi rahoituksen hyväksymisprosessi olisi erittäin byrokraattinen ja kankea.

Yliopistollisten sairaaloiden erityisaseman huomioiminen rahoituksessa

Yliopistosairaaloilla on erityisasema lääke- ja hoitotieteellisessä tutkimuksessa ja koulutuksessa. Lisäksi keskittämisesetuksessa on yliopistosairaaloille määritetty erityisaloja, joista ne vastaavat. Yliopistosairaanhoidopiirit vastaavat myös yhteistyöalueiltaan palvelujen koordinoinnista.

Edellä mainittuihin erityistehtäviin ei lakiesityksessä ole esitetty erillistä rahoitusta, jonka saaminen on kuitenkin välttämätöntä erityistehtävien hoitamiseksi.

Muutuskulujen korvaaminen

Hyvinvointialueiden perustaminen ja perustamisen jälkeinen palkkaharmonisaatio tulevat tarvitsemaan merkittävän rahoituksen, jota ei kuitenkaan ole sisällytetty lakiesitykseen. Pelkästään ICT-järjestelmien integrointi ja hankkiminen tulee edellyttämään kymmenien miljoonien eurojen rahoituksen Pirkanmaalla. Palkkaharmonisoinnin vaikutuksien on arvioitu Pirkanmaalla olevan 20-25 miljoonaa euroa vuodessa.

Riittävän oman tuotannon vaatimus lakiesityksessä mainitussa muodossa tulisi lisäämään merkittävästi erikoissairaanhoidon kuluja Pirkanmaalla

Järjestämislaissa (12 §) edellytetään, että hyvinvointialueilla on riittävästi omaa palvelutuotantoa. Hyvinvointialueen omana palvelutuotantona pidetään vain hyvinvointialueen palveluksessa olevan henkilöstön tuottamia palveluita. Riittävään omaan tuotantoon lasketaan vain hyvinvointialueen palveluksessa oleva henkilöstö.

Pirkanmaan sairaanhoidopiirissä on lakisääteinen erikoissairaanhoidon palvelutoiminta toteutettu osittain sidosyksikköasemassa olevissa yhtiöissä yhdessä muiden sairaanhoidopiirien kanssa. Yhtiöt toimivat sidosyksikköinä sairaanhoidopiiriin omistajaohjauksessa ja valvonnassa ja toteuttavat osaltaan yliopistolliselle sairaalalle kuuluvaa tutkimus- ja opetustoimintaa.

Näin on saavutettu merkittävää mittakaavahyötyä ja prosessien tehokkuutta. Lakiesityksen mukaan yhtiömme eivät pystyisi toimimaan nykyisellä tavalla, vaan toimivat prosessit ja hoitopolut ja ehkäpä jopa yhtiötkin jouduttaisiin purkamaan. Tämä tulisi nostamaan huomattavasti kuluja hyvinvointialueella. Esimerkiksi Fimlab Oy toimii nykyään usean maakunnan alueella, ja on tällä laajentumisella saanut merkittäviä mittakaavahyötyjä tuotannossa ja myös laiteinvestoinneissa. Tällaisen monimaakunnallisen toiminnan purkaminen olisi erittäin vaikeaa, ellei mahdollista.

Riittävän oman tuotannon osuuden määrittely ja palveluiden tarkoituksenmukainen tuottamistapa tuleekin jättää hyvinvointialueiden päätettäväksi.

Tampereella 2. päivänä maaliskuuta 2021

Pirkanmaan sairaanhoidopiirin kuntayhtymä

Tarmo Martikainen
sairaanhoitopiirin johtaja

Pasi Virtanen
talousjohtaja